

Problematika designu dopravního prostředku podporujícího udržitelnost městské mobility.

Dizertační práce na téma:

Design dopravního prostředku v systému udržitelné městské mobility

David Škaroupka

Doc. Ak. soch. Miroslav Zvonek Art.D.

Ústav konstruování – Odbor průmyslového designu

Fakulta strojního inženýrství
Vysoké učení technické v Brně

 **ústav
konstruování**

Design dopravního prostředku v systému udržitelné městské mobility
ÚK FSI VUT v Brně, Česká republika

OBSAHEM PREZENTACE je průřez dizertační prací

PROBLÉM

METODA

PŘEDCHŮDCI

KATEGORIZACE

NOVÝ KONCEPT

NOVÝ DESIGN

Shrnuje a diskutuje indikátory poukazující na nutnost nového přístupu k dopravě osob ve městech.

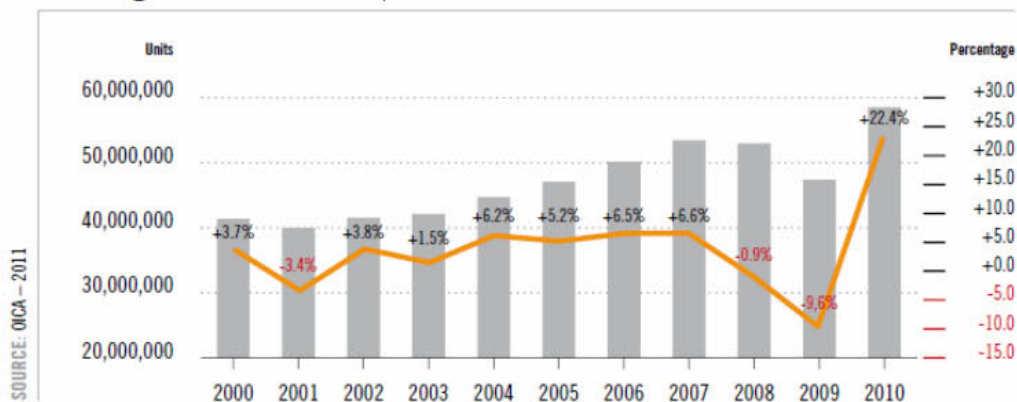
- Ačkoli jsou nové automobily stále šetrnější k životnímu prostředí, produkce CO² silniční dopravy v EU až do roku 2008 rostla.
- Celosvětové zásoby ropy vydrží cca do roku 2090.
- Průměrná rychlost dopravy v Praze klesá v důsledku vzrůstajícího počtu automobilů až na 26 km/h).
- V EU je k roku 2009 nejvíce automobilů a zároveň jejich největší hustota.

problémy městské mobility

- Rostoucí využívání IAD
- Ztráty způsobené kongescemi
- Negativní dopad na životní prostředí
- Negativní dopad na kvalitu života ve městech
- Navyšování objemu komunikací pouze zvyšuje objem dopravy
- Parkovací domy v centrech měst přivádějí do center více dopravy

PARADOX: potřebujeme více dopravy, abychom dostali život do města, ale méně dopravy aby se v něm dalo kvalitně žít.

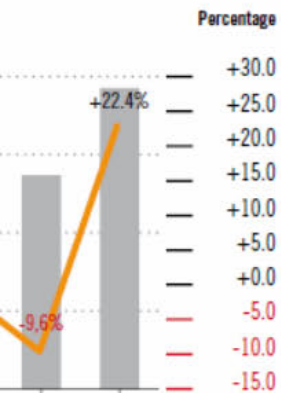
Passenger Car Production Worldwide | 2000-2010

nutnost

í k
dopravy v

u 2090.
r důsledku
m/h).
zároveň

problémy městské mobility

- Rostoucí využívání IAD
- Ztráty způsobené kongescemi
- Negativní dopad na životní prostředí
- Negativní dopad na kvalitu života ve městech
- Navyšování objemu komunikací pouze zvyšuje objem dopravy
- Parkovací domy v centrech měst přivádějí do center více dopravy

PARADOX: potřebujeme více dopravy, abychom dostali život do města, ale méně dopravy aby se v něm dalo kvalitně žít.

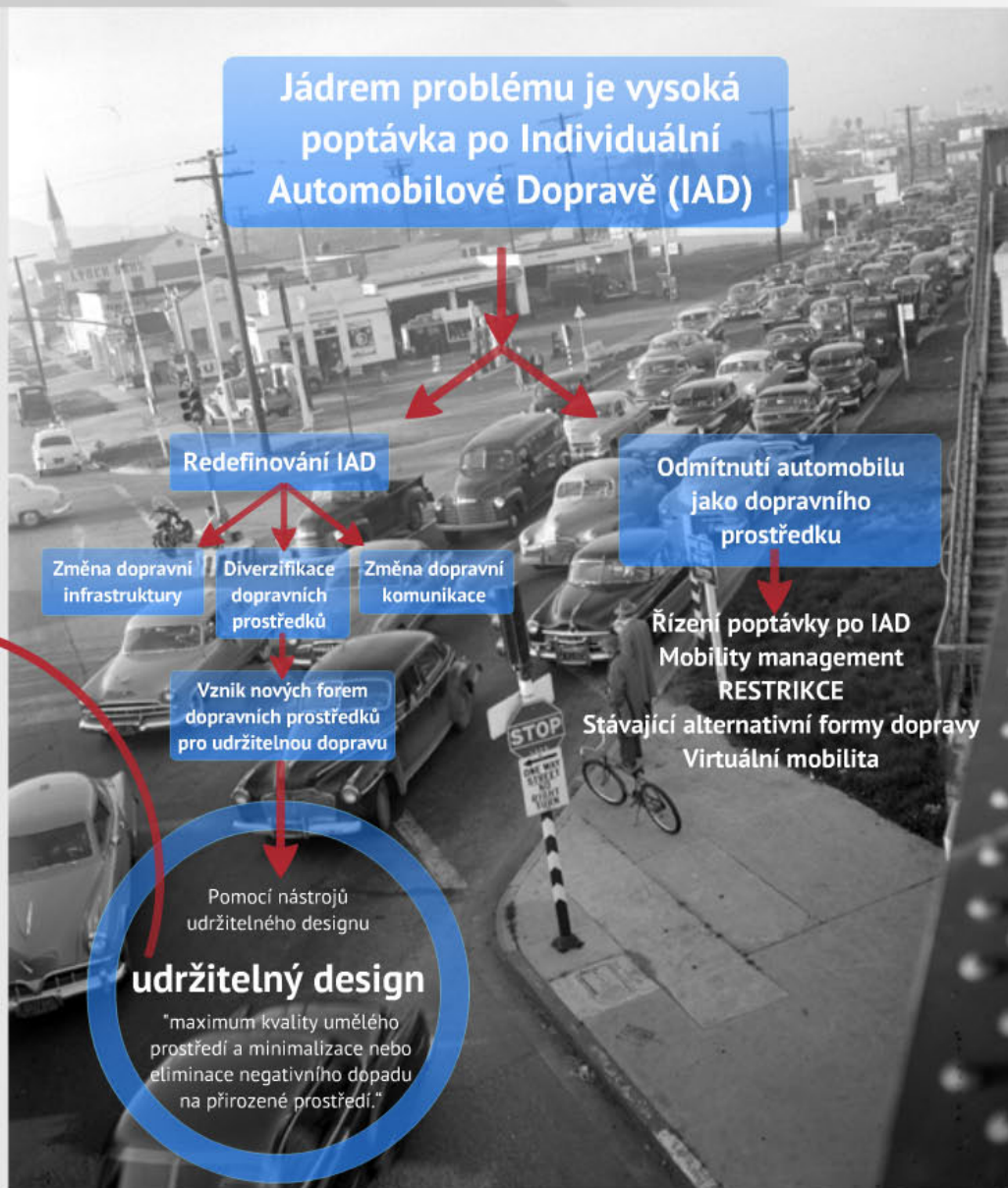
Tato dizertační práce se zabývá designem dopravního prostředku, který je formován specifickými potřebami udržitelnosti městské mobility.

METODA

Nástroje udržitelného designu jsou globální a týkají se celého životního cyklu produktu. Dle strategie OKALA, sekce design pro inovaci, byly nalezeny přístupy vhodné pro návrh nového konceptu dopravního prostředku:

- znovunalezení přínosu
- sdílení mezi více uživateli
- produkt jako služba
- nabídnutí více podobných produktů v rámci jednoho

Jádrem problému je vysoká
poptávka po Individuální
Automobilové Dopravě (IAD)

Redefinování IAD

Změna dopravní
infrastruktury

Diverzifikace
dopravních
prostředků

Změna dopravní
komunikace

Vznik nových forem
dopravních prostředků
pro udržitelnou dopravu

Odmítnutí automobilu
jako dopravního
prostředku

Řízení poptávky po IAD
Mobility management
RESTRIKCE

Stávající alternativní formy dopravy
Virtuální mobilita

Pomocí nástrojů
udržitelného designu

udržitelný design

"maximum kvality umělého
prostředí a minimalizace nebo
eliminace negativního dopadu
na přirozené prostředí."

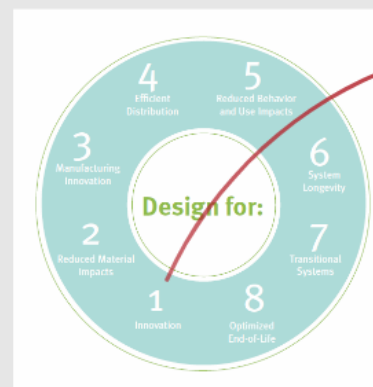
METODY udržitelného designu

začleňují principy udržitelného rozvoje do procesu návrhu produktu, přičemž musejí být zachovány tradiční atributy produktu (funkční a estetické vlastnosti). [Manuál USV - Cenia]

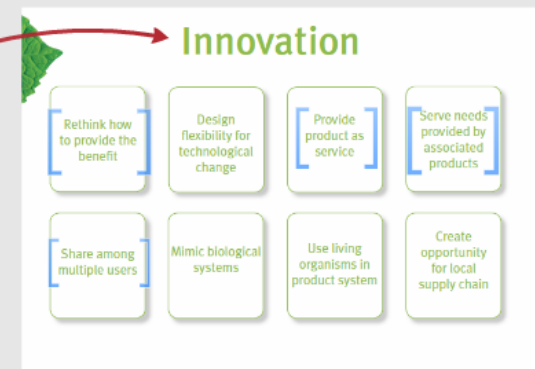
Nástroje: analýza preferencí zájmových skupin, LCA, využití oblastí pro zlepšení (8 kateg. ekodesignu)

8 kategorií ekodesignu
D4S - design for sustainability

Strategy wheel OKALA

Nástroje udržitelného designu jsou globální a týkají se celého životního cyklu produktu. Dle strategie OKALA, sekce design pro inovaci, byly nalezeny přístupy vhodné pro návrh nového konceptu dopravního prostředku:

- znovunalezení přínosu
- sdílení mezi více uživateli
- produkt jako služba
- nabídnutí více podobných produktů v rámci jednoho

Innovation

Rethink how
to provide the
benefit

Design
flexibility for
technological
change

Provide
product as
service

Serve needs
provided by
associated
products

Share among
multiple users

Mimic biological
systems

Use living
organisms in
product system

Create
opportunity
for local
supply chain

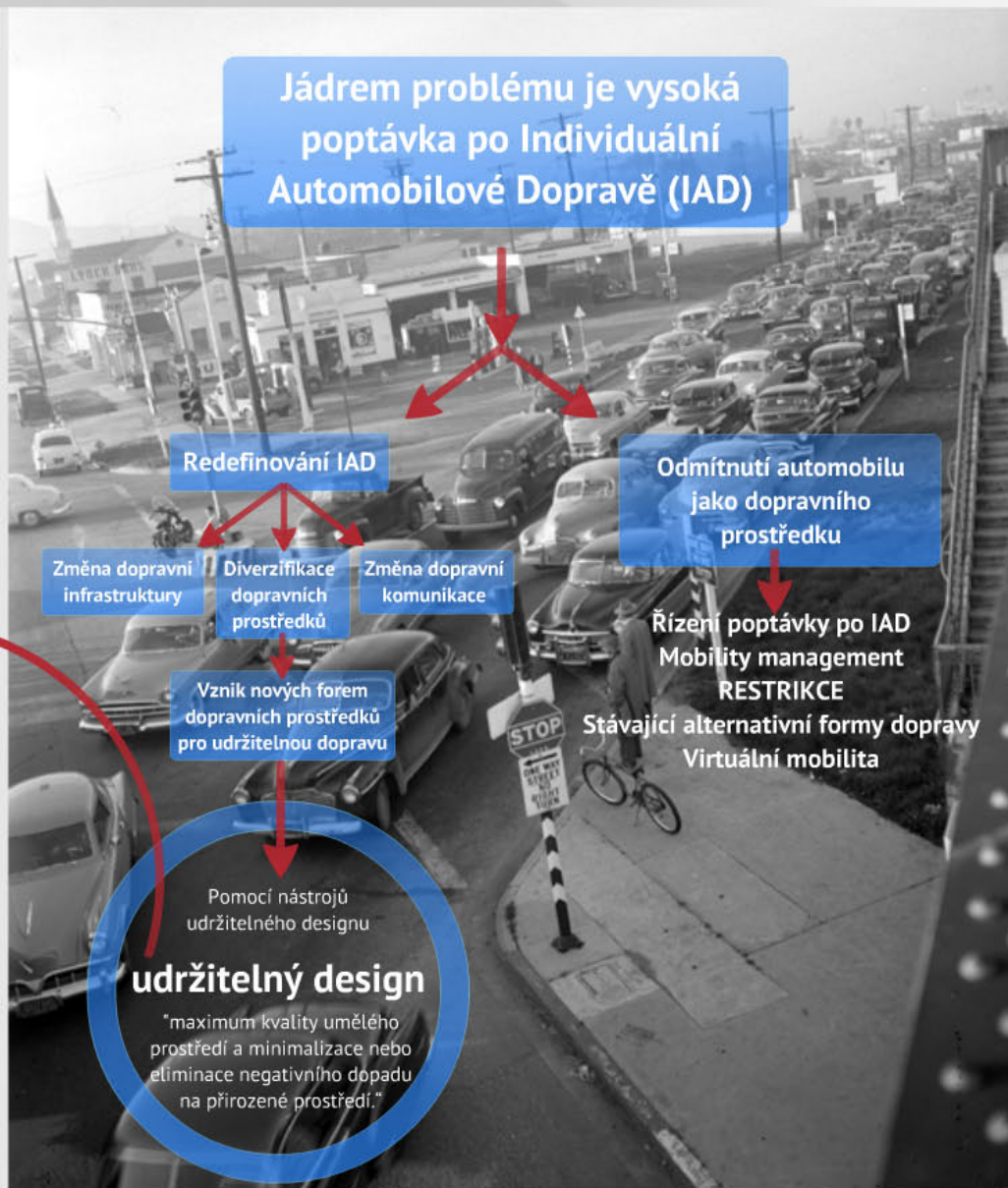
Tato dizertační práce se zabývá designem dopravního prostředku, který je formován specifickými potřebami udržitelnosti městské mobility.

METODA

Nástroje udržitelného designu jsou globální a týkají se celého životního cyklu produktu. Dle strategie OKALA, sekce design pro inovaci, byly nalezeny přístupy vhodné pro návrh nového konceptu dopravního prostředku:

- znovunalezení přínosu
- sdílení mezi více uživateli
- produkt jako služba
- nabídnutí více podobných produktů v rámci jednoho

Dizertační práce vychází ze známých pokrokových řešení a návrhů dopravních prostředků.

PUMA: GM + Segway
Honda U3-X

ATNMBL: autonomobile
Connect concept: Michal Vlček

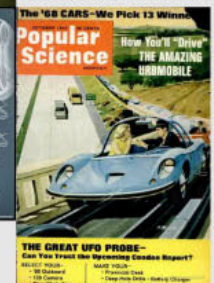
Bit CAR: SMART Cities
Soft City Car

PŘEDCHŮDCI SOUČASNÝ STAV POZNÁNÍ

pohyb

autonomie

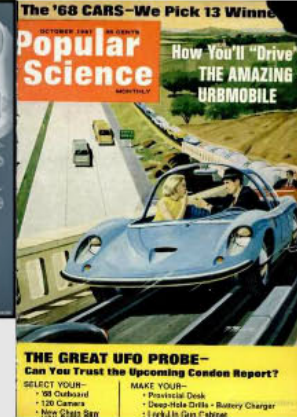
racionalita

PŘEDCHŮDCI SOUČASNÝ STAV POZNÁNÍ

pohyb

autonomie

racionalita

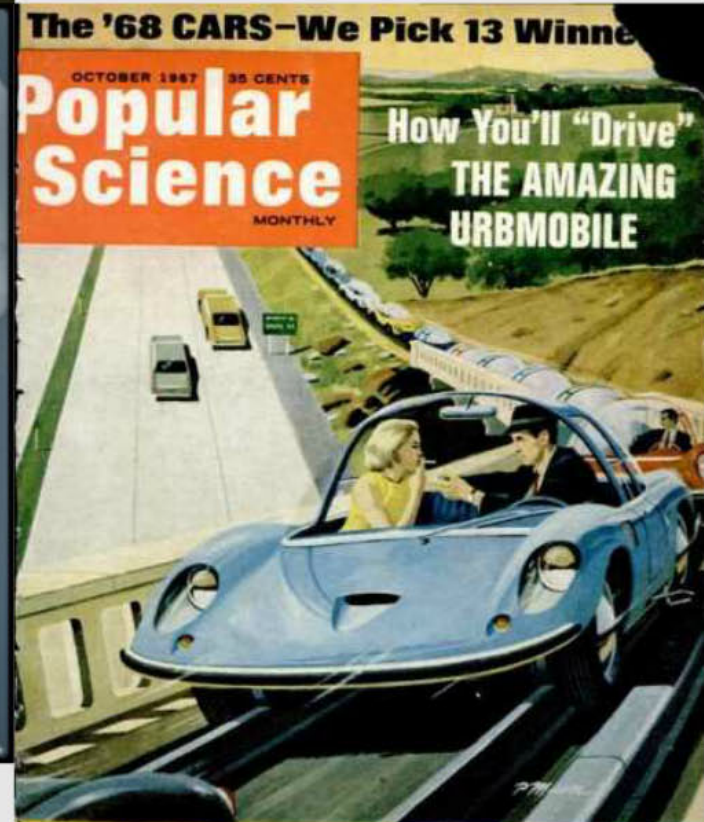

pohyb

autonomie

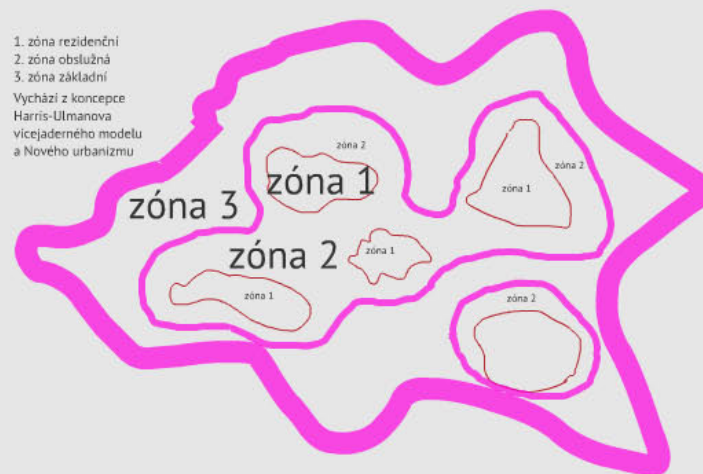
racionalita

Rozděluje významná existující řešení dopravních prostředků do kategorií z hlediska povahy dopravní trasy, pro kterou jsou určeny.

Rozdělení urbánního prostředí na tři zóny:

1. zóna rezidenční
2. zóna obslužná
3. zóna základní

1. zóna rezidenční
2. zóna obslužná
3. zóna základní
Vychází z koncepce
Harris-Ulmanova
vícejaderného modelu
a Nového urbanizmu

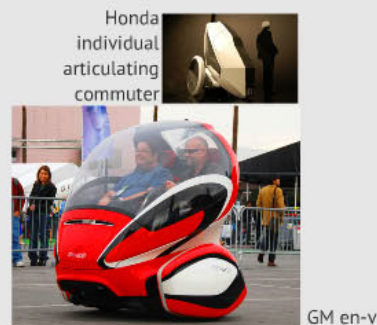

Vozový park je rozdělen na čtyři kategorie:

1. Elementární vozidla
(osobní transportéry)

2. Unimodální vozidla
(klasický automobil,
POD car)

3. Bimodální vozidla
(vlození druhého
doprav. prostředku)

4. Transmodální vozidla
(napříč zónami, MHD, PRT)

1. zóna rezidenční
2. zóna obslužná
3. zóna základní

Vychází z koncepce
Harris-Ulmanova
vícejaderného modelu
a Nového urbanizmu

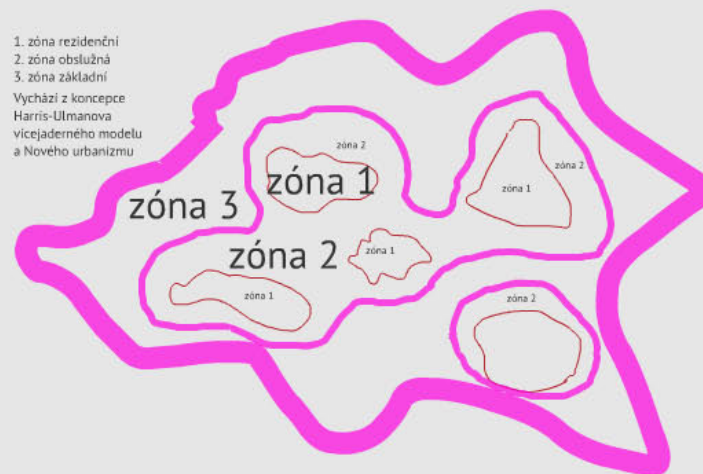

Rozděluje významná existující řešení dopravních prostředků do kategorií z hlediska povahy dopravní trasy, pro kterou jsou určeny.

Rozdělení urbánního prostředí na tři zóny:

1. zóna rezidenční
2. zóna obslužná
3. zóna základní

1. zóna rezidenční
2. zóna obslužná
3. zóna základní
Vychází z koncepce
Harris-Ulmanova
vícejaderného modelu
a Nového urbanizmu

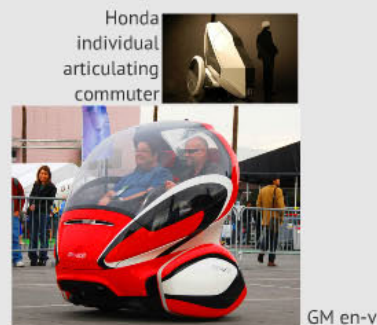

Vozový park je rozdělen na čtyři kategorie:

1. Elementární vozidla
(osobní transportéry)

2. Unimodální vozidla
(klasický automobil,
POD car)

3. Bimodální vozidla
(vlození druhého
doprav. prostředku)

4. Transmodální vozidla
(napříč zónami, MHD, PRT)

1. Elementární vozidla (osobní transportéry)

2. U (klas POD

TOYOTA I-REAL

TOYOTA I-UNIT

idla
y)

2. Unimodální vozidla (klasický automobil, POD car)

3. Bim
(vlože
dopra

-REAL

TA I-UNIT

Honda
individual
articulating
commuter

GM en-v

vozidla
obil,

3. Bimodální vozidla
(vložení druhého
doprav. prostředku)

4. Tra
(např

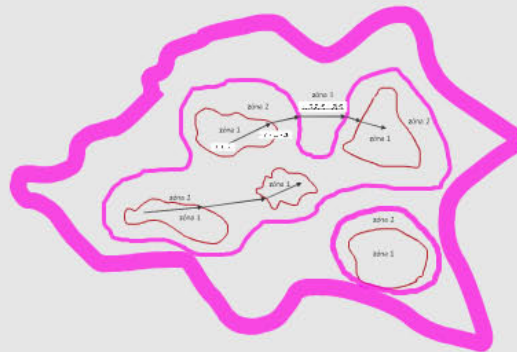

GM en-v

4. Transmodální vozidla (napříč zónami, MHD, PRT)

Toto rozdělení je předpokladem pro realizování
přínosu navrženého dopravního prostředku v rovině
konceptuálního designu

zóna 3

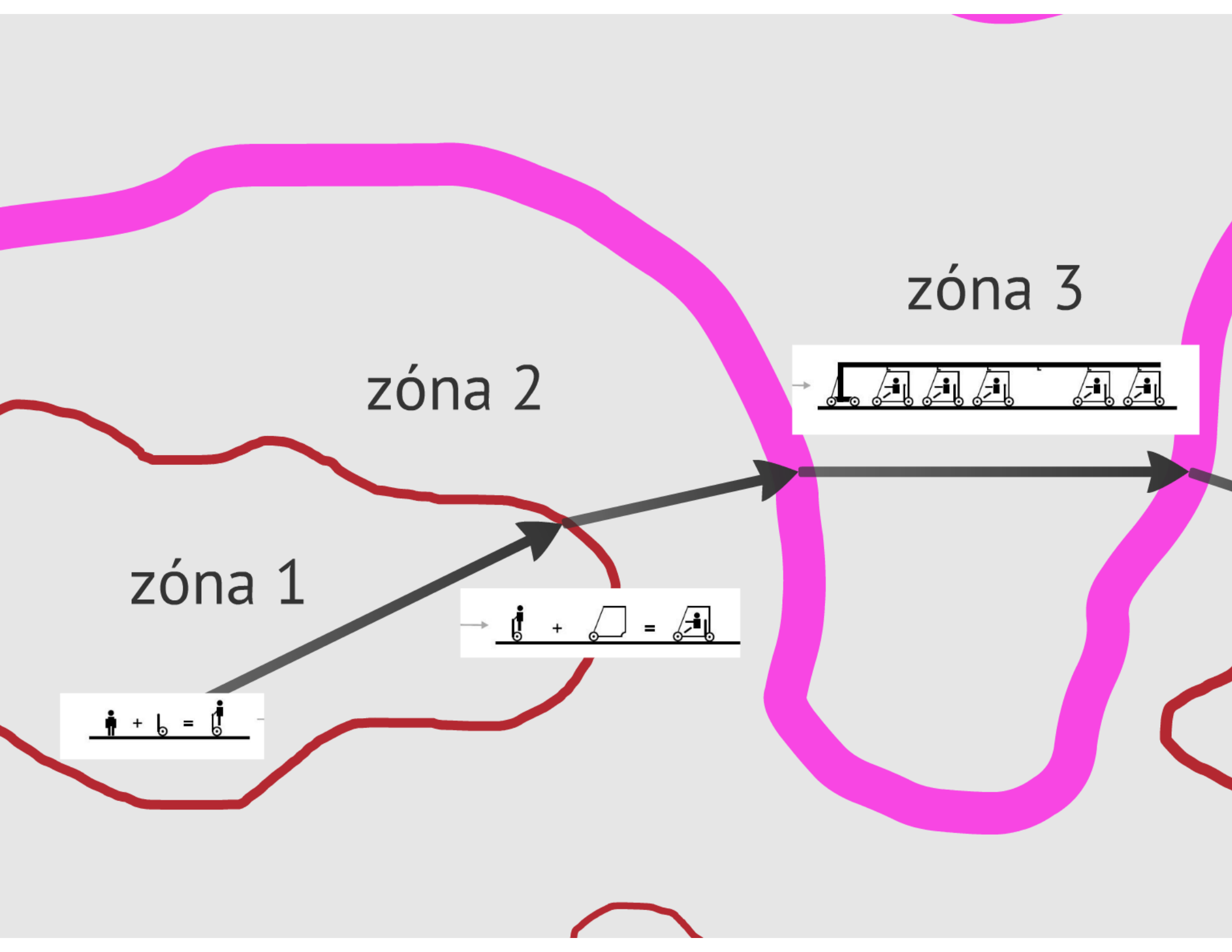

zóna 2

zóna 1

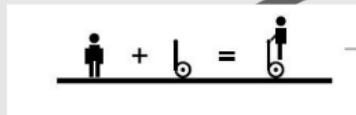
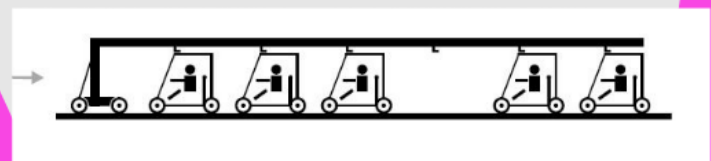

zóna 3

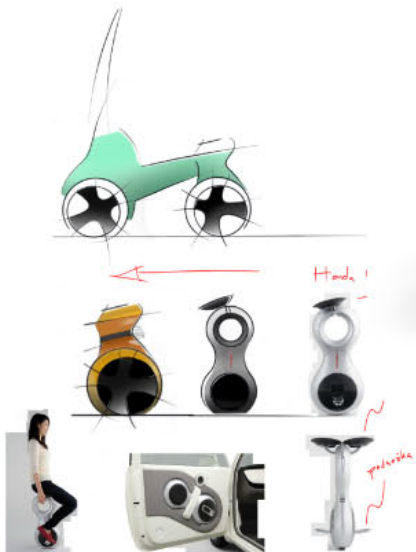
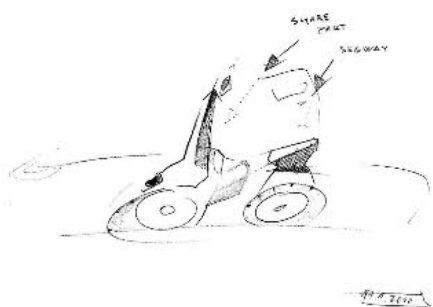
zóna 2

zóna 1

Návrh dopravního prostředku

PHASE 1: inspiration

PHASE 3: realization

PHASE 2: ideation

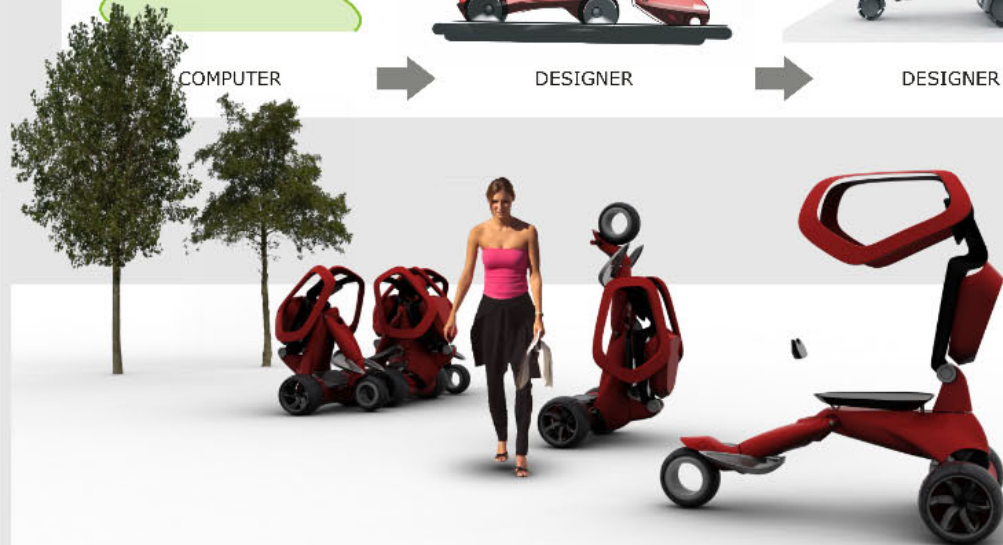
COMPUTER

DESIGNER

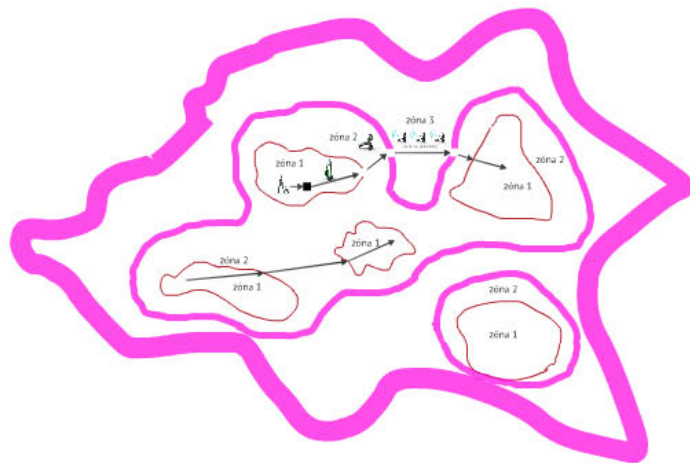

DESIGNER

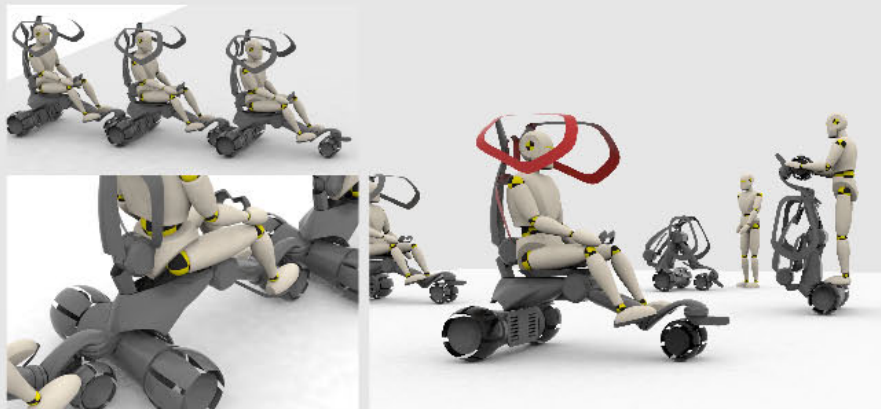
Výsledné řešení

Koncept umožňuje intermodalitu - návaznost mezi dopravními módy. Uvažuje nejen dopravní prostředek samotný, ale i jeho napojení na infrastrukturu.

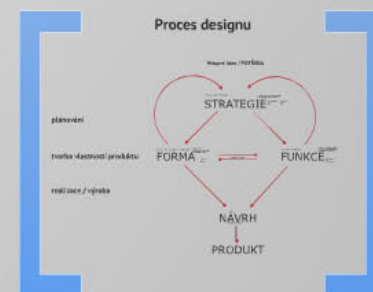

Výsledný návrh je KONCEPČNÍM nikoli TECHNICKÝM řešením uvedených problémů v dopravě

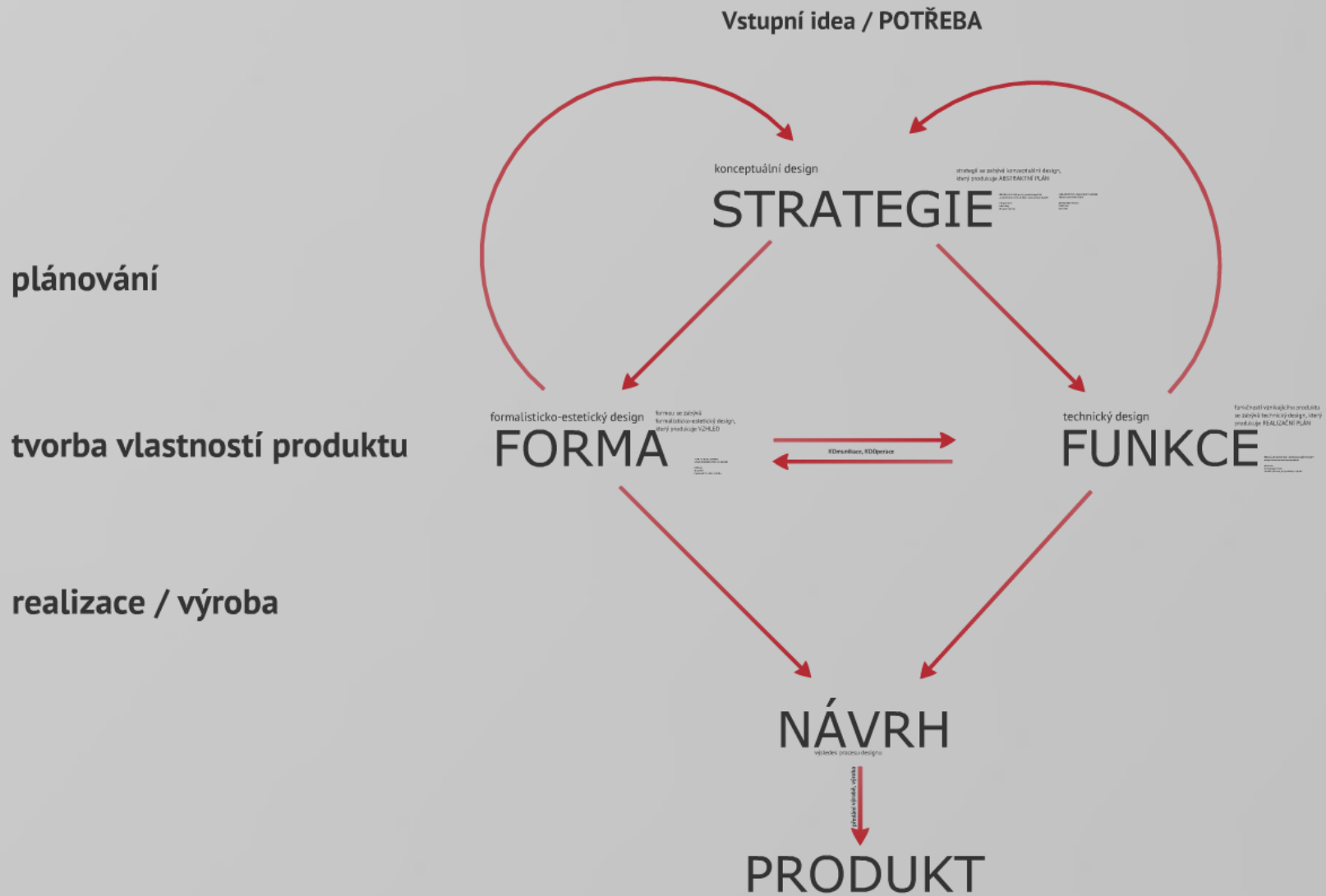

Výsledný návrh
je KONCEPČNÍM
nikoli TECHNICKÝM
řešením uvedených
problémů v dopravě

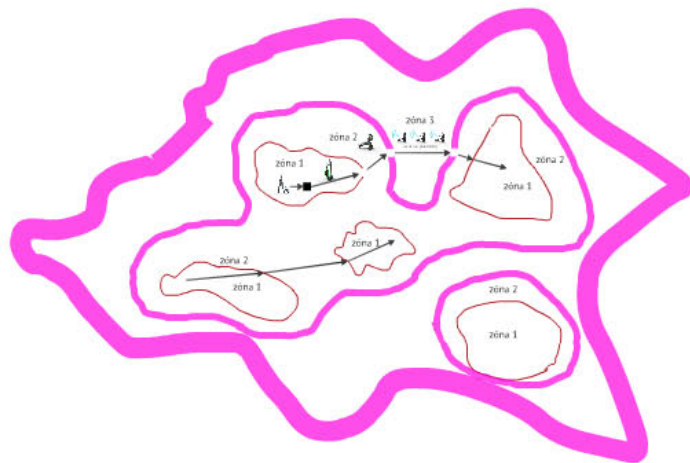

Proces designu

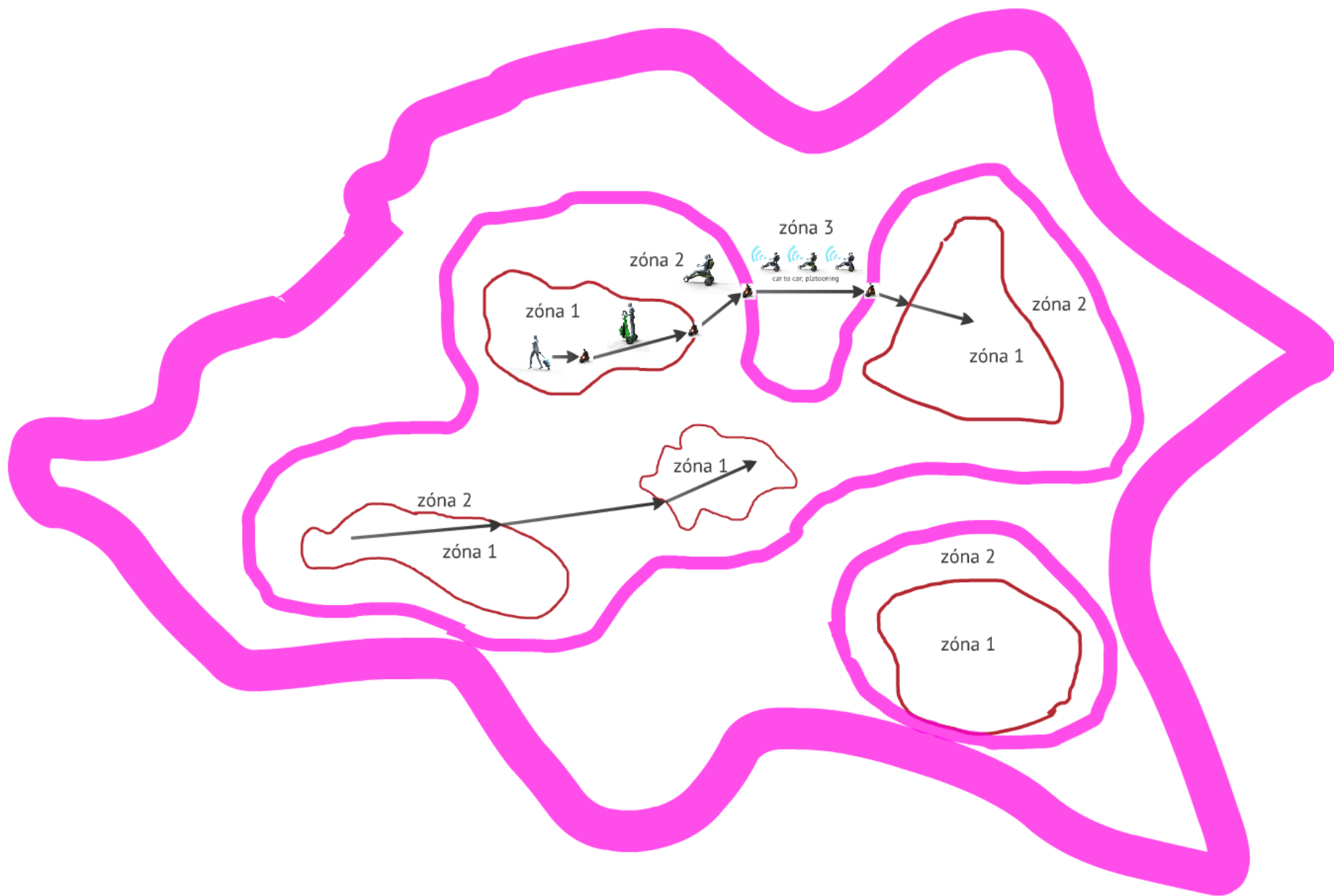
Výsledné řešení

Koncept umožňuje intermodalitu - návaznost mezi dopravními módy. Uvažuje nejen dopravní prostředek samotný, ale i jeho napojení na infrastrukturu.

Výsledný návrh je KONCEPČNÍM nikoli TECHNICKÝM řešením uvedených problémů v dopravě

zóna 1

zóna 2

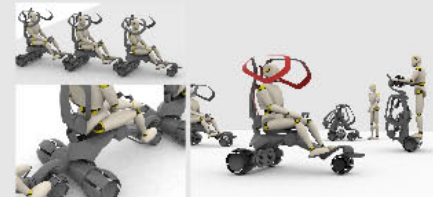
zóna 3

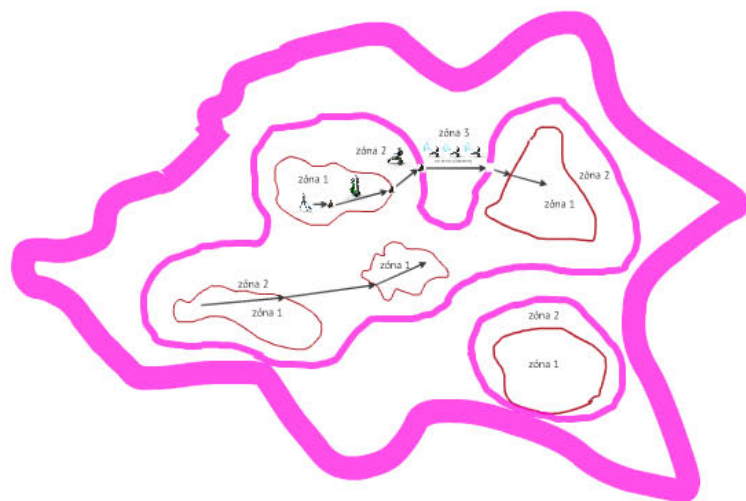
car to car; platooning

Koncept umožňuje intermodalitu - návaznost mezi dopravními módy. Uvažuje nejen dopravní prostředek samotný, ale i jeho napojení na infrastrukturu.

Výsledný návrh je KONCEPČNÍM nikoli TECHNICKÝM řešením uvedených problémů v dopravě

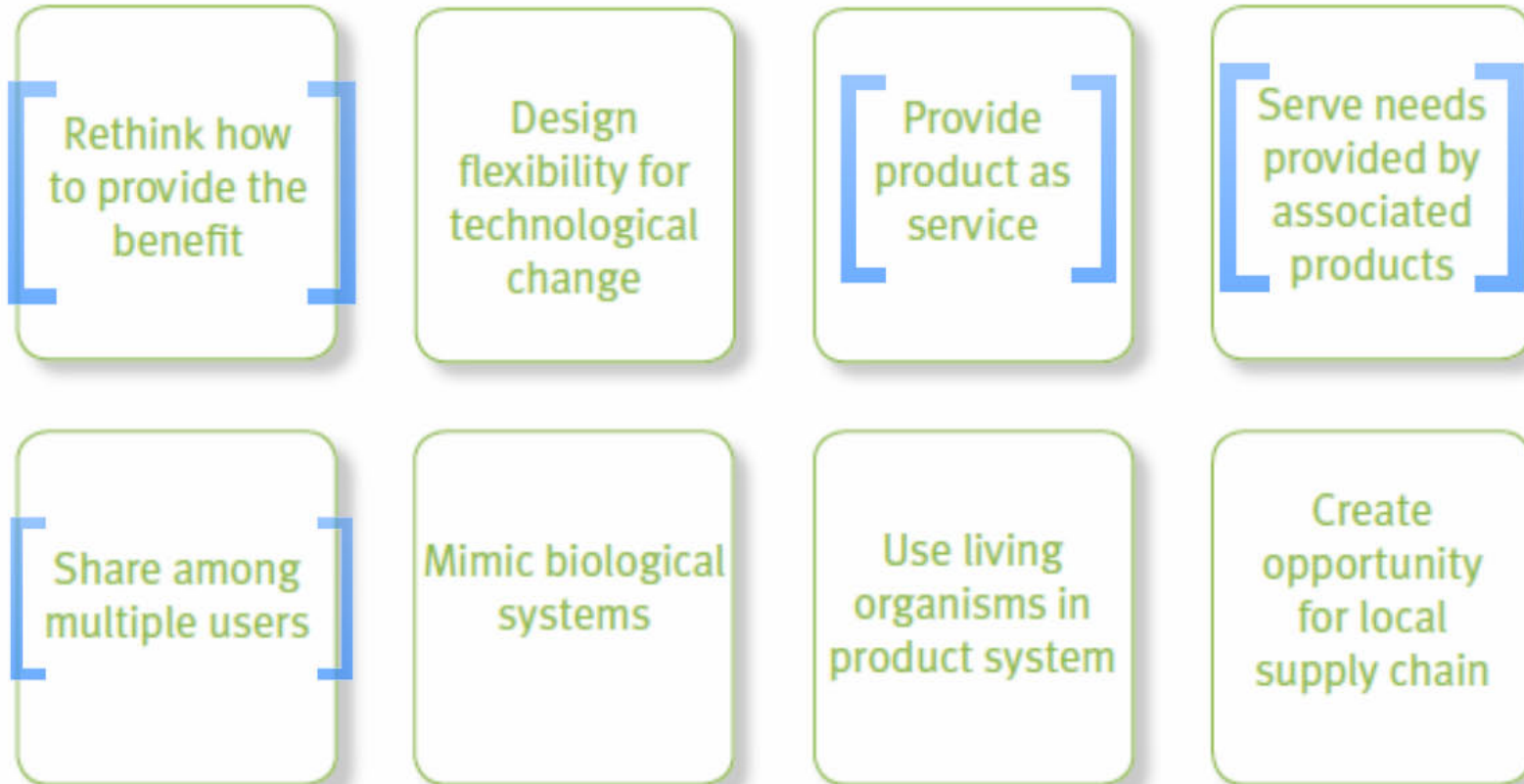
Výsledkem této dizertační práce je konkrétní
designerský návrh dopravního prostředku.

- Výchozí varianta výsledného návrhu je právně chráněna průmyslovým vzorem.
- Výsledky dizertační práce byly publikovány v recenzovaném (bodovaném) periodiku
- Výsledky dizertační práce byly zveřejněny prostřednictvím mezinárodní soutěže

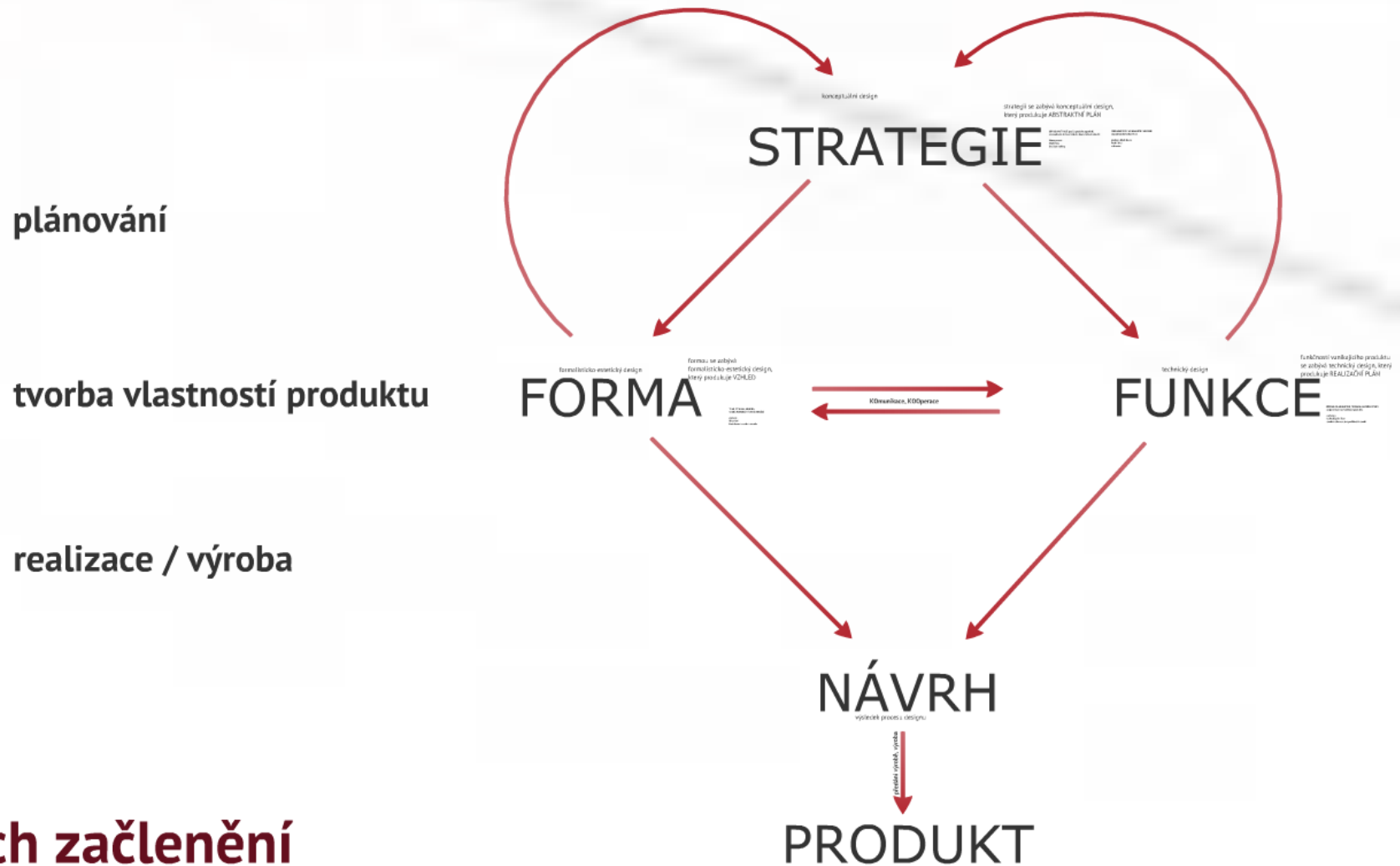
CÍLE DIZERTAČNÍ PRÁCE BYLY SPLNĚNY.

Innovation

nalezení klíčových přístupů v souladu s nároky na udržitelný design

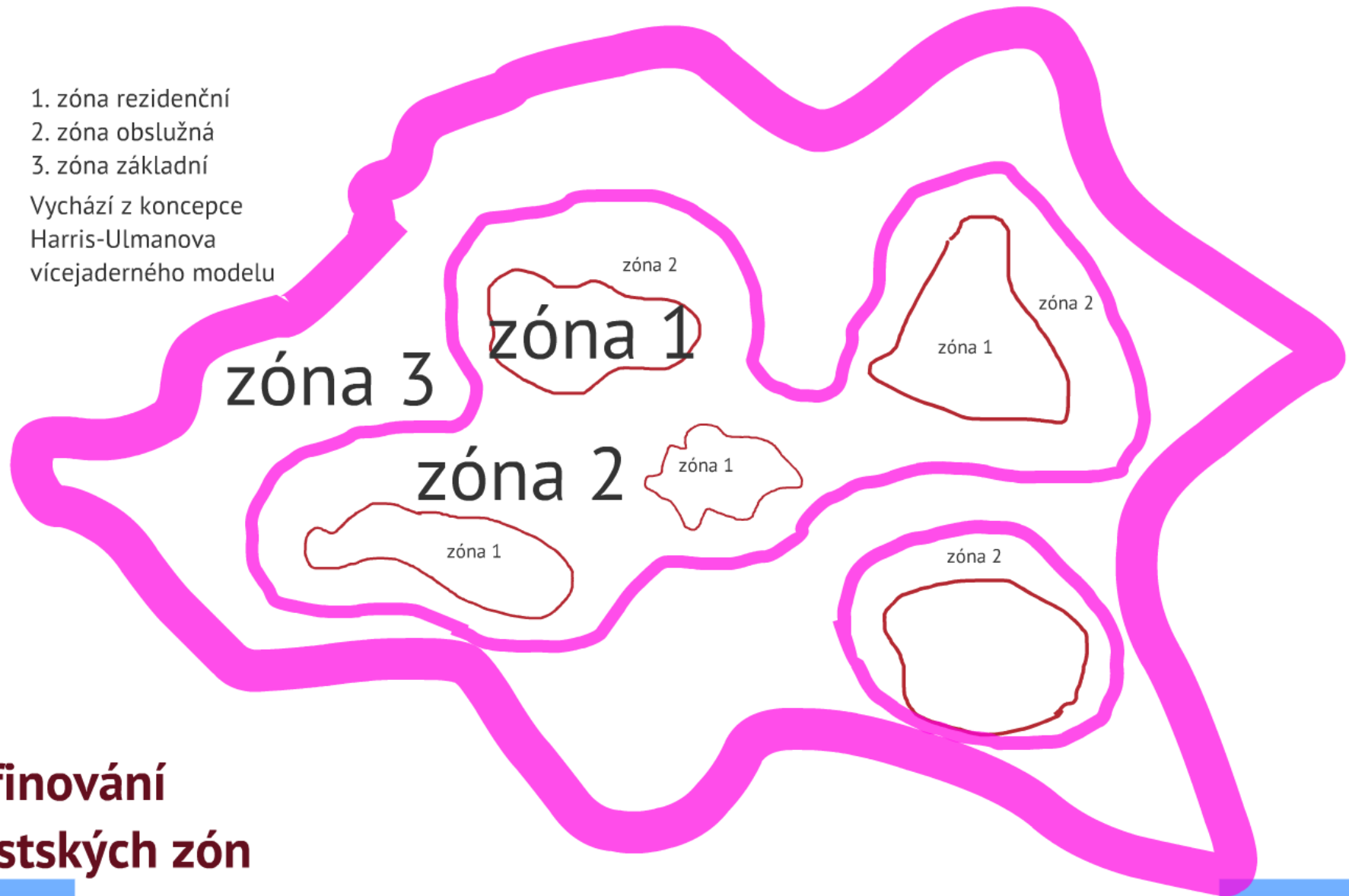
vznik a realizace návrhu

**jejich začlenění
do procesu designu
UD - STRATEGIE**

1. zóna rezidenční
2. zóna obslužná
3. zóna základní

Vychází z koncepce
Harris-Ulmanova
vícejaderného modelu

Definování městských zón

Vozový park je rozdělen na čtyři kategorie:

1. Elementární vozidla
(osobní transportéry)

2. Unimodální vozidla
(klasický automobil,
POD car)

3. Bimodální vozidla
(vlození druhého
doprov. prostředku)

4. Transmodální vozidla
(napříč zónami, MHD, PRT)

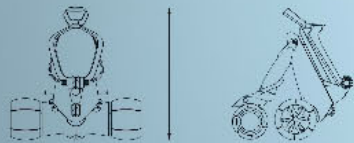
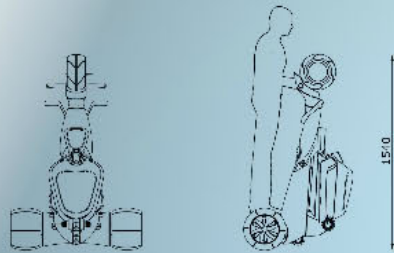
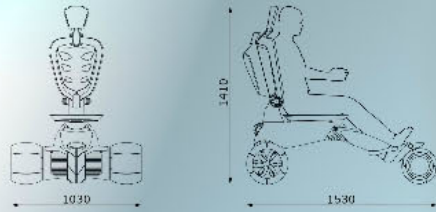

**Dosažení
udržitelné mobility
i s podporou IAD**

**Propojení městských zón pomocí jediného
dopravního prostředku
MOBILITY ELEMENT**

Děkuji za pozornost.

mobility element

Design dopravního prostředku v systému udržitelné městské mobility
ÚK FSI VUT v Brně, Česká republika

ÚK ústav
konstruování